

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan sairausvakuutuksen menojen kasvun hidastamiseksi tarkistettaviksi sairausvakuutuslain mukaisen päivä- ja äitiysrahan tasoa ja vakuutetun itsensä suoritettavaa osuutta tutkimus-, hoito-, lääke- ja matkakustannuksista. Lisäksi ehdotetaan korotettavaksi vähimmäispäivärahaa.

Muutokset on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1984 alusta.

Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1984.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Päivä- ja äitiysrahan määrän tarkistaminen sekä vähimmäispäivärahan korottaminen

Sairausvakuutuslain (364/63) 16 §:n 1 momentin mukaan päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäiväraha, joka vuoden 1983 tasossa on 30,10 markkaa, lisätynä 30 prosentilla vakuutetun viimeksi toimitetussa verotuksessa todettujen työtulojen kolmassadasosasta, kuitenkin vähintään 80 prosenttia työtulojen kolmassadasosasta. Maaliskuun alusta 1983 päivärahan määräytymistä koskevia säännöksiä muutettiin siten, että yli 72 000 markan menevästä työtulojen osasta korvaus on aikaisemman 80 prosentin sijasta 50 prosenttia. Samat säännökset koskevat äitiysrahaa, jota suoritetaan 258 arkipäivältä. Sairausvakuutuslain muuttamisesta 30 päivänä joulukuuta 1982 annetun lain (1089/82) voimaantulosäännöksen mukaan äitiysrahan määrä 100 ensimmäisen arkipäivän jälkeen lasketaan kuitenkin vuoden 1983 loppuun siten, että 16 §:ssä maini-

tun 80 prosentin sijasta käytetään prosenttilukua 70.

Sairausvakuutuksen menojen kasvun hidastamiseksi ehdotetaan, että äitiysrahan suuruus 100 arkipäivän jälkeiseltä ajalta määrättäisiin edelleen vuoden 1984 loppuun soveltamalla 80 prosentin sijasta prosenttilukua 70. Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa on myös välttämätöntä alentaa osittain päivä- ja äitiysrahojen tasoa. Tässä yhteydessä on myös erityisesti syytä alentaa kohtuuttoman suurien päivärahojen määriä. Sen sijaan tulottomien ja pienituloisten sairauden ja äitiyden aikaista toimeentuloturvaa olisi parannettava.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan sairausvakuutuslain 16 §:ää muutettavaksi siten, että vähimmäispäiväraha korotettaisiin 35,10 markkaan ja päiväraha määrättäisiin muutoin voimassa olevien säännösten mukaan paitsi, että työtulojen ylittäessä 75 000 markkaa, ylittävältä osalta lisättäisiin päivärahaan 50 prosenttia ylittävän osan kolmassadasosasta kuitenkin siten, että 120 000 markkaa ylittävältä osalta lisäys olisi 30 prosenttia. Säännös koskisi arviolta 42 000 päivää ja 4 000 äitiysrahansaajaa. Sairausvakuutuslain

76 §:n mukaan edellä mainittuja markkamääriä, jotka on ilmaistu vuoden 1984 tasossa, tarkistetaan kalenterivuositain sen palkkaindeksin mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/61) soveltamista varten.

1.2. Vakuutetun omavastuusuusien tarkistaminen

Sairausvakuutuslain 8 §:n 1 momentin mukaan vakuutetulla on oikeus saada lääkärin samalla kertaa määräämästä tutkimuksesta tai hoidosta johtuvista kustannuksista taikka, jos ne ylittävät noudatettavaksi vahvistetun taksan, tämän mukaisista määristä korvausta kolme neljänestä siltä osin kuin kustannukset tai taksan mukaiset määrät yhteensä ylittävät 17 markkaa. Saman lain 9 §:n mukaan korvataan lääkärin määräämistä lääkkeistä puolet 15 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti. Lääkärin tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön käynnistä potilaan luona johtuvat matkakustannukset korvataan 10 §:n 1 momentin mukaan kokonaan vakuutetulle siltä osin kuin ne yhteen suuntaan tapahtuvaa matkaa kohti ylittävät 12 markkaa. Sama koskee vakuutetun lääkärissä, sairaanhoitolaitoksessa, laboratorio- ja röntgenlaitoksessa tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön luona käynnistä aiheutuneiden matkakustannusten korvaamista.

Rahan arvon alentumisen vuoksi ja sairausvakuutuksen menojen vähentämiseksi kiinteiden omavastuusuusien määriä olisi tarkistettava. Tämän vuoksi ehdotetaan sairausvakuutuslain mukaisia omavastuusuusuuksia korotettaviksi tutkimus- ja hoitokustannusten sekä lääkkeiden osalta

20 markkaan ja matkakustannusten osalta 15 markkaan.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset ja voimaantulo

Vähimmäispäivärahan tason korottaminen lisäisi kansaneläkelaitoksen menoja vuonna 1984 arviolta 16 miljoonaa markkaa, josta äitiysrahojen osuus olisi 9 miljoonaa markkaa. Päivä- ja äitiysrahan tason alentuminen vähentäisi kansaneläkelaitoksen menoja ensi vuonna yhteensä 18 miljoonaa markkaa, josta äitiysrahojen osuus olisi 4 miljoonaa markkaa. Äitiysrahan korotuksen lykkäminen 100 arkipäivän jälkeiseltä ajalta päivärahan suuruiseksi vähentäisi puolestaan kansaneläkelaitoksen menoja 120 miljoonaa markkaa. Vakuutetun omavastuusuuden korottaminen vähentäisi lisäksi kansaneläkelaitoksen menoja sanottuna vuonna lääkkeiden osalta arviolta 28 miljoonaa markkaa, tutkimus- ja hoitokustannusten osalta 3 miljoonaa markkaa ja matkakustannusten osalta 14 miljoonaa markkaa. Ottaen huomioon edellä mainittu menojen lisäys kansaneläkelaitoksen menot vähenisivät ensi vuonna siis yhteensä 167 miljoonaa markkaa.

Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista vähenisi vastaavalla määrällä, mikä on otettu huomioon valtion vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesityksen asianomaisen momentin määrärahan suuruutta mitoittaessa.

Muutokset on tarkoitettu saattaa voimaan vuoden 1984 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain 8 §:n 1 momentti, 9 §, 10 §:n 1 momentti ja 16 §, sellaisina kuin ne ovat 30 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (1089/82), näin kuuluviksi:

8 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua lääkärin samalla kertaa määräämästä tutkimuksesta tai hoidosta johtuvista kustannuksista taikka, jos ne ylittävät noudatettavaksi vahvistetun taksan, tämän mukaisista määristä korvataan kolme neljänestä siltä osin kuin kustannukset tai taksan mukaiset määrät yhteensä ylittävät 20 markkaa. Sama olkoon laki, jos lääkärin mää-

räämän tutkimuksen on suorittanut tai hoidon antanut asianmukaisen ammattikoulutuksen saanut henkilö. Asetuksella säädetään, missä laajuudessa samalla kertaa määrätty tutkimus- ja hoitotoimenpiteet korvataan saman määräyksen perusteella sekä mitkä tutkimus- ja hoitotoimenpiteet katsotaan korvausta laskettaessa samalla kertaa määräytyiksi.

— — — — —

9 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista lääkkeistä korvataan puolet 20 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti. Vaikeaa ja pitkäaikaista sairautta varten tarvittavat välttämättömät lääkkeet korvataan kuitenkin kokonaan siinä laajuudessa kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Asetuksella säädetään, mitä on pidettävä vaikeana ja pitkäaikaisena sairautena.

10 §

Lääkärin tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön käynnistä potilaan luona johtuvat matkakustannukset korvataan vakuutetulle kokonaan siltä osin kuin ne yhteen suuntaan tapahtuvaa matkaa kohti ylittävät 15 markkaa. Sama koskee vakuutetun lääkäriässä, sairaanhoitolaitoksessa, laboratorio- ja röntgenlaitoksessa tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön luona käynnistä aiheutuneiden matkakustannusten korvaamista.

16 §

Päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäiväraha, 35,10 markkaa lisättynä 30 prosentilla vakuutetun verotuksessa, asetuksella säädettävänä kalenterivuotena todettujen työtulojen kolmassadasosasta, kuitenkin vähintään 80 prosenttia työtulojen kolmassadasosasta, jos työtulot eivät ylitä 75 000 markkaa. Jos työtulot ylittävät 75 000 markkaa, päivärahan määrä on 80 pro-

senttia 75 000 markan kolmassadasosasta lisättynä 50 prosentilla 75 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 120 000 markkaa, päivärahan määrä 120 000 markkaa ylittävältä osalta on 30 prosenttia 120 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jollei vakuutetulla ole edellä mainittuna aikana ollut työtuloja, päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäivärahan suuruisen.

Mitä työtulolla tarkoitetaan tätä lakia sovellettaessa, säädetään asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1984.

Tätä lakia sovelletaan niihin kustannuksiin, jotka ovat syntyneet lain voimaantulon jälkeen, sekä päivä- ja äitiysrahaan, joka kohdistuu aikaan lain voimaantulosta alkaen.

Poiketen siitä, mitä 16 §:ssä on säädetty, äitiysrahan määrä 100 ensimmäisen arkipäivän jälkeen lasketaan vuoden 1984 loppuun saakka siten, että 16 §:ssä mainitun 80 prosentin sijasta käytetään prosenttilukua 70 ei kuitenkaan, jos vakuutettu on sanottuna aikana sairausvakuutuslain 14 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla työkyvytön. Vastaavasti lasketaan myös isälle ja ottoisälle suoritettavan äitiysrahan määrä vuoden 1984 loppuun saakka siten, että 16 §:ssä mainitun 80 prosentin sijasta käytetään prosenttilukua 70.

Tätä lakia sovellettaessa pidetään 16 §:n 1 momentissa säädettyjä markkamääriä vuoden 1984 yleistä palkkatasoa vastaavina.

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 1983

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Eeva Kuuskoski-Vikatmaa*

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain 8 §:n 1 momentti, 9 §, 10 §:n 1 momentti ja 16 §, sellaisina kuin ne ovat 30 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (1089/82), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

8 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta lääkärin samalla kertaa määräämästä tutkimuksesta tai hoidosta johtuvista kustannuksista taikka, jos ne ylittävät noudatettavaksi vahvistetun taksan, tämän mukaisista määristä korvataan kolme neljänneistä siltä osin kuin kustannukset tai taksan mukaiset määrät yhteensä ylittävät 17 markkaa. Sama olkoon laki, jos lääkärin määräämän tutkimuksen on suorittanut tai hoidon antanut asianmukaisen ammattikoulutuksen saanut henkilö. Asetuksella säädetään, missä laajuudessa samalla kertaa määrätty tutkimus- ja hoitotoimenpiteet korvataan saman määräyksen perusteella sekä mitkä tutkimus- ja hoitotoimenpiteet katsotaan korvausta laskettaessa samalla kertaa määräytyiksi.

9 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista lääkkeistä korvataan puolet 15 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti. Vaikeaa ja pitkäaikaista sairautta varten tarvittavat välttämättömät lääkkeet korvataan kuitenkin kokonaan siinä laajuudessa kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Asetuksella säädetään, mitä on pidettävä vaikeana ja pitkäaikaisena sairautena.

10 §

Lääkärin tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön käynnistä potilaan luona johtuvat matkakustannukset korvataan vakuutetulle kokonaan siltä osin kuin ne yhteen suuntaan tapahtuvaa matkaa kohti ylittävät 12 markkaa. Sama koskee vakuutetun lääkärissä, sairaan-

Ehdotus

8 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta lääkärin samalla kertaa määräämästä tutkimuksesta tai hoidosta johtuvista kustannuksista taikka, jos ne ylittävät noudatettavaksi vahvistetun taksan, tämän mukaisista määristä korvataan kolme neljänneistä siltä osin kuin kustannukset tai taksan mukaiset määrät yhteensä ylittävät 20 markkaan. Sama olkoon laki, jos lääkärin määräämän tutkimuksen on suorittanut tai hoidon antanut asianmukaisen ammattikoulutuksen saanut henkilö. Asetuksella säädetään, missä laajuudessa samalla kertaa määrätty tutkimus- ja hoitotoimenpiteet korvataan saman määräyksen perusteella sekä mitkä tutkimus- ja hoitotoimenpiteet katsotaan korvausta laskettaessa samalla kertaa määräytyiksi.

9 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista lääkkeistä korvataan puolet 20 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti. Vaikeaa ja pitkäaikaista sairautta varten tarvittavat välttämättömät lääkkeet korvataan kuitenkin kokonaan siinä laajuudessa kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Asetuksella säädetään, mitä on pidettävä vaikeana ja pitkäaikaisena sairautena.

10 §

Lääkärin tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön käynnistä potilaan luona johtuvat matkakustannukset korvataan vakuutetulle kokonaan siltä osin kuin ne yhteen suuntaan tapahtuvaa matkaa kohti ylittävät 15 markkaa. Sama koskee vakuutetun lääkärissä, sairaan-

Voimassa oleva laki

hoitolaitoksessa, laboratorio- ja röntgenlaitoksessa tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön luona käynnistä aiheutuneiden matkakustannusten korvaamista.

16 §

Päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäiväraha, 27,50 markkaa lisättynä 30 prosentilla vakuutetun verotuksessa, asetuksella säädettyinä kalenterivuotena todettujen työtulojen kolmassadasosasta, kuitenkin vähintään 80 prosenttia työtulojen kolmassadasosasta, jos työtulot eivät ylitä 72 000 markkaa. Jos työtulot ylittävät 72 000 markkaa, päivärahan määrä on 80 prosenttia 72 000 markan kolmassadasosasta lisättynä 50 prosentilla 72 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jollei vakuutetulla ole edellä mainittuna aikana ollut työtuloja, päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäivärahan suuruinen.

Mitä työtulolla tarkoitetaan tätä lakia sovellettaessa, säädetään asetuksella.

Ehdotus

hoitolaitoksessa, laboratorio- ja röntgenlaitoksessa tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön luona käynnistä aiheutuneiden matkakustannusten korvaamista.

16 §

Päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäiväraha, 35,10 markkaa lisättynä 30 prosentilla vakuutetun verotuksessa, asetuksella säädettyinä kalenterivuotena todettujen työtulojen kolmassadasosasta, kuitenkin vähintään 80 prosenttia työtulojen kolmassadasosasta, jos työtulot eivät ylitä 75 000 markkaa. Jos työtulot ylittävät 75 000 markkaa, päivärahan määrä on 80 prosenttia 75 000 markan kolmassadasosasta lisättynä 50 prosentilla 75 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 120 000 markkaa, päivärahan määrä 120 000 markkaa ylittävältä osalta on 30 prosenttia 120 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jollei vakuutetulla ole edellä mainittuna aikana ollut työtuloja, päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäivärahan suuruinen.

Mitä työtulolla tarkoitetaan tätä lakia sovellettaessa, säädetään asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1984.

Tätä lakia sovelletaan niihin kustannuksiin, jotka ovat syntyneet lain voimaantulon jälkeen, sekä päivä- ja äitiysrahaan, joka kohdistuu aikaan lain voimaantulosta alkaen.

Poiketen siitä, mitä 16 §:ssä on säädetty, äitiysrahan määrä 100 ensimmäisen arkipäivän jälkeen lasketaan vuoden 1984 loppuun saakka siten, että 16 §:ssä mainitun 80 prosentin sijasta käytetään prosenttilukua 70 ei kuitenkaan, jos vakuutettu on sanottuna aikana sairausvakuutuslain 14 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla työkyvytön. Vastaavasti lasketaan myös isälle ja ottoisälle suoritettavan äitiysrahan määrä vuoden 1984 loppuun saakka siten, että 16 §:ssä mainitun 80 prosentin sijasta käytetään prosenttilukua 70.

Tätä lakia sovellettaessa pidetään 16 §:n 1 momentissa säädettyjä markkamääriä vuoden 1984 yleistä palkkatasoa vastaavina.

